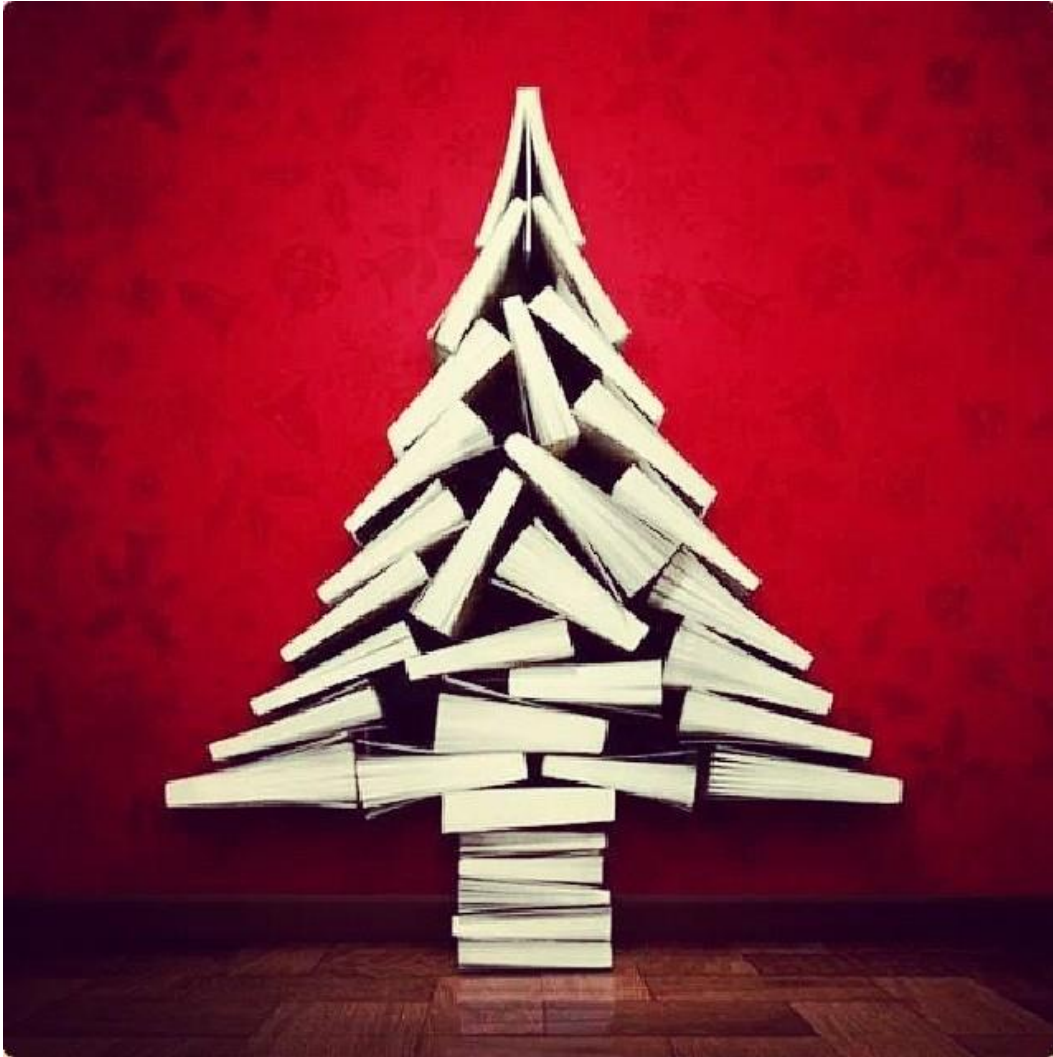

Boekentips van HOVO-docenten voor onder de kerstboom

December 2016

Ineke Beeling

Geert Mak, *De levens van Jan Six*

De bekende historicus beschrijft de geschiedenis van de Amsterdamse patriciërsfamilie Six vanaf de zestiende eeuw tot en met de periode na de Tweede Wereldoorlog. Hij schenkt daarbij veel aandacht aan Jan Six I (1618-1700), die zich door Rembrandt liet portretteren, diverse bestuursfuncties bekleedde en een indrukwekkende kunstverzameling bijeenbracht.

Jac van den Boogard

Hanya Yanagihara, *Een klein leven*

Een verbijsterende roman over de betekenis van vriendschap: ontroerend, shockerend, confronterend. Het verhaal moet je zelf 'ontdekken', het is te aangrijpend om te parafaseren. Ik heb zelden om een roman zo gehuild! Het verhaal handelt over vier studievrienden die hun weg zoeken in New York. Een van hen is de raadselachtige Jude, in zijn jeugd misbruikt, wantrouwig tegenover de 'wereld', automutulist. Wat vriendschap vermag, daarover gaat dit boek, dat geen lezer onberoerd kan laten.

Nico Dieteren

Peter Trawny, *Technik. Kapital. Medium. Das Universale und die Freiheit*

De Duitse denker Peter Trawny heeft vooral bekendheid gekregen vanwege zijn uitgave van de *Schwarze Hefte* van Heidegger, maar daarnaast werkt hij ook gestaag aan de ontwikkeling van een eigen filosofie en het hier genoemde werk vormt daarvan het voorlopige hoogtepunt. In zijn boek rekent Trawny af met het standpunt van de vele mogelijke werelden en verdedigt hij de these dat alles wat is noodzakelijk is. De wereld waarin we leven is de absolute wereld en daarmee ook de noodzakelijke wereld. Van deze wereld zegt Trawny dat hij noch het paradijs, noch de Apocalyps is, dat hij misschien zelfs een beetje saai is, maar wel leefbaar. Deze absolute wereld die voortkomt uit de wiskundig-technische topologie duidt Trawny aan als de wereld van techniek, kapitaal en medium (TKM). Vragen die in het boek aan de orde komen zijn bijvoorbeeld wat deze absolute wereld voor onze vrijheid betekent en of er ondanks het absoluutheidskarakter van TKM toch een bepaalde mate van ontsnapping mogelijk is. Het boek verkondigt zeker geen optimistische boodschap, maar geeft wel een analyse van onze wereld en onze tijd, die tot denken aanzet.

Jan Ezendam

Wenneke Savenije, *Over Mozart gesproken*

Wenneke Savenije in gesprek met Janine Janssen, Jaap van Zweden, Lucas en Arthur Jussen en vele anderen. Een echte aanrader, informatief en persoonlijk. Met ingesloten Cd.

Lizet Duyvendak

Joke van Leeuwen, *De onervarenen*

Van Leeuwen is voor veel lezers vooral bekend vanwege haar zelf geïllustreerde kinderboeken: *Iep*, *Kukel*, *Bobbel*, *O zo heppie* en zo meer. Maar ze schrijft ook prachtige romans (en poëzie) voor volwassenen. De roman *De onervarenen* verscheen in november 2015 en handelt over een groep Vlaamse immigranten die in de 19^e eeuw een beter leven zoeken in Midden- en Zuid-Amerika. Hen wordt een beter leven beloofd door de Maatschappij voor Overzeese Volksplanting. Ze laten hun geboorteland, met dat 'aaneengesloten en laaghangende wolkendek', dat hen dwingt om 'gekromd te leven', achter zich. Met een groep streekgenoten gaan ze per schip naar een tropisch land. Volgens de Maatschappij wordt daar gesmacht naar 'goede landbouwers en nijveraars', is het er overdag 'aangenaam warm en droog' en valt er 's nachts een 'groeizame regen'. Dat blijkt bij aankomst een eufemisme. Er is vrijwel niets voor de immigranten geregeld. Er wordt hun slechts een aantal afgelegen hutjes en rotsige akkers toegewezen. Bovendien mag niemand de volksplanting verlaten voordat de kosten voor de oversteek aan de maatschappij zijn terugbetaald - iets wat al snel onmogelijk lijkt te zijn. De gelukzoekers zijn gedesillusioneerd: 'Er loeide een hopeloos heimwee omhoog naar de oude schraalte die ons vertrouwd was geweest. Al het moois dat we in ons hoofd hadden opgebouwd verpulverde van zoveel werkelijkheid.' Sommige volksverhuizers zoeken een uitweg door zich aan te sluiten bij en te leren van de oorspronkelijke bewoners, anderen klampen zich vast aan de gebruiken en gewoonten van hun oude land. In een schitterende taal, soms humoristisch, dan snijdend, beschrijft Van Leeuwen de worsteling van de immigrant. Eén van de motto's van het boek van de socioloog Johan Goudsblom 'Ervaring doet men meestal op uit onervarenheid'. Om nog lang over na te denken!

Wim Fievez

Martha Nussbaum, *Woede en Vergeving. Wrok, Ruimhartigheid, Gerechtigheid*

Martha Nussbaum komt uit Amerika maar is meer dan goed bekend in Nederland. Dit boek over woede en vergeving is opnieuw een echte aanrader. De passages over de Griekse en Romeinse oudheid zijn erudiet en een waar genot om te lezen. Haar inschatting van het hedendaagse politieke en culturele klimaat geeft een schok van herkenning. Als goede filosofie een tijdloze en tegelijkertijd actuele inslag heeft dan zit het met dit boek wel goed.

Peter Flaton

Sophocles, *Antigone*

Sophocles' *Antigone*, waarvan zojuist de nieuwe vertaling van de classicus-filosoof Ben Schomakers is verschenen, laat zich lezen als de tragedie van de uitsluiting waartegen de 'Einzalgänger' Antigone zich verzet. Geschreven en gespeeld in 442 v. Chr. is dit treurspel nog net zo actueel als in het Athene van toen: aanbevolen voor wie benieuwd is naar wat oude literatuur ons te zeggen heeft.

Anton van Hooff

Orlando Figes, *Tragedie van een volk. De Russische Revolutie 1891-1924*

Was de Sovjet-Unie onvermijdelijk? In een boek dat de omvang van een Russische roman heeft - 1116 p., lekker voor de kerstdagen - beschrijft de Britse historicus Figes de tragiek van de Russische geschiedenis rond de eeuwwisseling. Hij beperkt zich dus niet, zoals meestal gebeurt, tot het revolutiejaar 1917. Rond 1900 had Rusland zeker de weg kunnen inslaan van een moderne samenleving. Maar allerlei verwickelingen, zoals de rampzalige Japans-Russische Oorlog van 1905, stoten het land in diepe crises. De overheid reageerde kortzichtig met repressie. De nederlagen in de Eerste Wereldoorlog ondermijnden het gezag volledig. Toen kreeg de immorele beroepsrevolutionair Lenin zijn kans en pleegde in november 1917 een staatsgreep, die is opgeblazen tot de Oktoberrevolutie, en vestigde de bolsjewistische dictatuur. Juist door het gekozen brede tijdsperspectief 1891-1924 geeft dit boek niet alleen inzicht in het Rusland van weleer, maar lokt ook uit tot nadenken over tsaar Poetin.

Paul Juffermans

Stefan Hertmans, *De bekeerlinge*

Dit boek speelt in de middeleeuwen en gaat over de bekering tot het jodendom van een christelijke vrouw, die trouwt met een joodse man. Als gevolg daarvan moet zij vluchten vanuit de stad Rouen door heel Frankrijk. Ze komt uiteindelijk in een dorpje terecht in de Provence. Maar daarmee is haar vlucht nog niet ten einde.

De schrijver heeft zich goed verplaatst in de omstandigheden zo'n 1000 jaar geleden en beschrijft op bijna tastbare wijze de talloze ontberingen van de vrouwelijke hoofdpersoon.

Willem Melching

Willem Melching, *Waarom Duitsland?*

Het is een beknopt boek dat ingaat op drie grote thema's in de naoorlogse Duitse geschiedenis: hoe zit het land in elkaar? Waarom is de politiek zo stabiel? Hoe gaan de Duitsers om met het vreselijke verleden? In de conclusie volgt een analyse van Duitsland als onmisbare leider van Europa.

Ben van Melick

Frank Westerman, *Een woord een woord*

In je hoofd inbreken, de wereld complexer maken, daartoe hebben we literatuur. Westerman is de remedie tegen zelfgenoegzaamheid

Peter van Nunen

Varujan Vosganian, *Het boek der fluisteringen*

De geschiedenis wordt geschreven door de overwinnaars, de literatuur wordt geschreven door de verliezers. *Het boek der fluisteringen* verhaalt over een volk dat nauwelijks iets anders heeft gekend dan vreemde overheersing, wrede onderdrukking, genocidaal geweld en bijgevolg over een grootscheepse diaspora. De vijanden van het Armeense volk wisten dat ze, om het volk te kunnen vernietigen, hun dichters moesten doden; de Armeniërs wisten dat ze, om te kunnen overleven, moesten dichten en verhalen vertellen. Verhalen over inktzwart onheil dat begint op de dag waarop de boeken werden verbrand, waarbij je toekeek zonder te huilen, omdat de gloed van het vuur wangen schroeide en tranen droogde, en dat in de roman eindigt bij de deportatie van de Armeniërs uit het Ottomaanse Rijk naar de Syrische woestijn, waar ze, als ze onderweg niet van honger en ontbering waren omgekomen, werden vermoord. Een verbijsterende tocht, verwoord als het binnendringen in de zeven kringen van de hel, waarvan het middelpunt zich bevond in de steden Raqqa en Deir-ez-Zor, nu opnieuw centra van terreur. Het boek is niet af, het verhaal nog niet ten einde verteld, constateert de auteur op de laatste pagina, want in het nu groeit in een Turks gezin een jongen op in naam van de haat; die jongen, een puber nog, vermoordt in 2007 de Armeense journalist Hrant Dink – een historische feit waarover in de buurt van Erdogans welwillenden niet hardop kan worden gesproken.

Loes Pihlajamaa

Carl Safina, *Beyond Words, What Animals Think and Feel*

Een echt inspirerend boek over de intelligentie van dieren, die pas goed blijkt als mensen die dieren – olifanten, orka's en andere – jarenlang dagelijks observeren. Dieren kunnen echte persoonlijkheden zijn! Inspirerende onderzoekers ook. Dit is heel wat anders dan zwijmelende dierenliefhebbers die vooral in grote steden voorkomen. Het boek sluit goed aan bij het laatste boek van Frans de Waal, *Zijn we slim genoeg om te weten hoe slim dieren zijn?* Ook heel goed, maar veel van de verhalen kennen we al uit zijn eerdere boeken.

Arjen van Prooijen

Fries Museum, *Alma-Tadema, Klassieke Verleiding*

Catalogus met essays over diverse aspecten van leven en werk van de Friese schilder (1836-1912) die vooral in Londen furore maakte; met 250 afbeeldingen van zijn werk.

Constance van der Putten

Geert Mak, *De levens van Jan Six*

Vergeet het kerstdiner, laat de gevulde kalkoen aanbranden. Het gaat ogenschijnlijk over de historische Amsterdamse elite, maar eigenlijk over een immer actueel thema: ongelijkheid en ongelijkwaardigheid tussen mensen.

Servé Vaessen

Sebastiaan de Vet, *Praktische planetenonderzoek voor de zaterdagochtend*

Gepassioneerde beschrijving van de landschappen en oppervlakten van de rotsachtige planeten in ons zonnestelsel (Mercurius, Venus, de aarde en Mars), en welke externe (wind, regen, verwerking) en interne (vulkanisme, platentektoniek, afkoeling van het inwendige) processen die landschappen vorm hebben gegeven. Door de verschillende landschapskenmerken 'slim' te lezen, valt een schat aan informatie af te leiden over de geologische geschiedenis van de planeten. Met eenvoudige experimenten aan de keukentafel kan de lezer de diverse processen nabootsen.

Jettie de Wal

Benjamin Kaplan, *Cunegondes ontvoering / Cunegonde's Kidnapping*

Temidden van het populaire 'geweld' van Big History kan een kleine geschiedenis soms heel weldadig zijn.

Cunegondes ontvoering is een prachtig verteld relaas van een drama van heel dichtbij: echt gebeurd, in Vaals, in 1762.

Een spannend verhaal over waar gebrek aan verdraagzaamheid toe kan leiden. Gebaseerd op archiefonderzoek, maar allerm minst droog.

Peter van Well

Bill Bryson, *Een kleine geschiedenis van bijna alles*

Spannend boek over de geschiedenis van de wetenschap. De onderwerpkeuze is zeer ruim. Het gaat over geologie, sterrenkunde, scheikunde, kwantumfysica, evolutie, chromosomen en nog veel meer. Het is geschreven voor een groot publiek en bevat dan ook geen moeilijke vaktermen of formules, maar wel verhalen over de speurtocht naar de geheimen van het leven en de kosmos door gedreven onderzoekers als Newton, Einstein, Max Planck, Hubble en Darwin. Bryson is van huis uit journalist, maar heeft voor dit boek contact opgenomen met vele wetenschappers uit diverse vakgebieden, en is er in geslaagd, om een helder en meeslepend verhaal te schrijven, dat voor iedereen toegankelijk is. The New York Times Book Review schreef dat het boek bestemd lijkt een klassieker te worden in het wetenschappelijk schrijven.

De hardcover uitgave is prachtig en rijk geïllustreerd.

Carin Wevers

Sarah Bakewell, *De existentialisten*

Dit boek heeft alle ingrediënten om van het kerstdiner een diner pensant te maken: het schetst een tijd en cultuurbeeld van het naoorlogse Parijs, geeft een lichtvoetige kennismaking met de existentialistische filosofie en laat ons weer nadenken over onze verantwoordelijkheid in het heden. Ik wens u een voorspoedig en inspirerend 2017